

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

16 De locatione rerum ecclesiasticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

Ex hoc apparet, locationem mortuo prelato non finire, nec ab eius successore retractari posse, si ea facta fuerit nomine Ecclesie, & ad tempus iure permissum ab eo prelato, qui eam rem locare poterat, vt legitimus administrator rerum Ecclesie, ipsiusque locatae redditus ad Ecclesiam, non ad prelatum, pertineat. nec video quid in hoc casu differat ad prelatum, p̄tor ad prelatum.

Sic sane si rector alicuius hospitalis ad annum tantum electus, ipsius res locauerit ad triennium, vel ad aliud tempus iure permissum, tenebitur successor locationi facta nomine xenodochij & ad eius usum, stare omnino, alioqui fallax esset hæc administrandi potestas.

Idem dicas in rectoribus ciuitatum, vbi ad eorū officium spectat res ciuitatis locare, nam locatio ab eis nomine ciuitatis facta, etiam ad successorem transfuit, sicut & alij contractus.

Agitur vbi locatio rerum Ecclesie a prelato fieri potest, et vbi ipsius Ecclesie, & ea facta fuerit nomine Ecclesie, vt & facta censetur, in rebus ad ipsam Ecclesiam, non ad prelatum pertinentibus, successor in dignitate licet possit integram restitutionem petere ad lesionem Ecclesie, non poterit iure ordinario a locatione discedere. Non idem erit, si prelatus Ecclesie locauerit rem, cuius redditus non ad Ecclesiam, sed ad ipsum prelatum pertinent. Nam licet nomine Ecclesie locauerit, intelligitur ea locatio sub ea conditione, si ipse prelatus vixerit, & vt effectum habeat, dum ipse prelatus ius habuerit percipiendi redditus illos, hoc etiam dicitur materia subiecta. quod ipse dedico ex notatis per Socin. *consil. 34. libr. 3. colum. 2.* & a me ipso, in *cap. repositi. de testament.*

CAPVT XVI.

Ad quod vsque tempus res Ecclesie locari iure possint.

SYMMARIA.

1. Iure veteri res Ecclesiarum non poterant ad longum tempus alienari, & sic nec ad decennium.
2. Prælati, qui iurauerunt non alienare res Ecclesie, periurus non est, etiam si eas locauerit ad longum tempus.
3. Res Ecclesiarum ad cuius locari non possunt.
4. Hodie non licet ultra triennium locare res Ecclesie, etiam cum pacto de reuocanda locatione.
5. De locatio facta ultra tempus permissum, valida sit quoad triennium saltem.
6. Res Ecclesiarum à quibus toto triennio vnicus fructus colligitur, locari possunt ad nouem annos, & inibi de intellectus extraneæ. Pauli 11. & an ea sibi recepta sit.
7. Res Ecclesiarum an possint hypothecæ titulo obligari.
8. Res Ecclesiarum possunt dari in pignus, & alienari ad captiuorum redemptionem, & pauperes alienando.
9. Res Ecclesiarum an possint alienari ad redimendos à publicis excoeribus hos qui ob crimina & scelera in eum statum deueuerunt: & ibidem de eis, qui per luxum in pauperatam incidunt.

Præter multa alia, que in tractatu de rebus Ecclesie non alienandis explicari solent, illud plerumque obuiū est, an simpliciter res ecclesiasticæ locari possint, & ad quot annos, non adhibita iuris Canonici solemnitate? Illud profecto constat, res ecclesiasticæ locari posse ad modicū & breue tempus, text. est in signis in *clement. 1. de reb. eccl. & in c. vlt. ne prelatus vires suas qui de locatione ad septennium mentionem facit. Ex quo tamen, adiuncta Bernardi interpretatione, Panorm. adnotauit, licere Rectori Ecclesie, & prelatis, fructus sibi ipsius ratione officij, dignitatis & beneficij pertinentes, ad tempus vite ipsorum locare. quod deduci videtur à ratione ipsius constitutionis, que licet de septennio tractet, conuentiones locationis obseruari statuit, idem expressum est Regia l. 9. tit. 1. 7. part. 1. que hæc Panor. adnotationem probat. Sed vere in *d. c. vlt.* non probatur id, cum inibi locatio ad septennium admittatur, & valida censetur conuentione locationis in septem annos, nec vllum verbum sit, quod ad locationem pro vite tempore referri possit, & ideo contrarium potius placet Ananij *numer. 7.* & est maxime conueniens aliorum Dd. interpretationi, sicuti statim ostendemus.*

Locatio autem rerū Ecclesie ad longū tempus expressim prohibetur in *d. c. lon. 1. & in c. nulli. de reb. eccl. & licet alius arbitrio iudicis desiniri debeat hæc dubitatio, quod sit longum tempus, hæc tamen in re locatio ad decennium dicitur ad longū tempus, & idio prohibita est, nisi premitantur solennia, que ad alienationē requiruntur. gloss. Card. Imol. & alij in *d. c. lon. 1. in verb. locationes. Abb. in c. vestra. de locat.**

& in c. 3. num. 9. vi. l. i. penden. idem Lap. alleg. So. Alex. cons. 17. lib. 4. Dec. cons. 142. num. 3. quorum opinio communis est, secundum Abb. in *d. c. vlt. col. 1. ne prelatus vires suas. Dec. cons. 204. Barb. in rub. de reb. eccl. in 52. Soc. cons. 32. lib. 1. col. 1.* & probatur in *l. vlt. ff. si ager veget. iuncta gl. ibi. & in l. sine præmissione. ff. de pen. Bartol. in l. 1. §. quod autem. ff. de superficie. Bal. in l. iubemus. in 2. col. 3. de sacrosan. ecclie. fatentur item hanc opinionem communem esse, Bart. in *d. §. quod autem. in 1. & Paul. Cast. cons. 24. li. 1.* & id verum est, etiā si expresse agatur in locatione ad longum tempus, quod nullum transferatur dominium, quia commoditas fructuū, quæ ad longum tempus transfertur, pro vera habetur alienatione in materia prohibita ad euitandam fraudem. ex Bal. in *auth. hoc ius. 1. col. Fabian. de emptione. in 4. q. prin. q. vlt. Carol. Molin. in consuet. Paris. §. 41. q. 8.**

Ex quo apparet, an vera sit opinio gloss. in *l. cod. cilli. §. institutio. ff. de legat. 2.* que asseuerat, prohibitum rem aliquam alienare, posse etiam ad centum annos locare, quam dicit singul. esse Bal. Nouel. *de dote. 7. part. priuileg. 1. colum. pen.* nam locatio, quæ ad decennium fit, quequid Accurs. scripserit, prohibita censetur, & alienatio dicitur, cum ex ea dominium vtile transferatur. *l. 1. & 2. ff. si ager veget. Dyn. Bart. & alij per text. & ibi, in l. 1. §. quod autem au. ff. de superficie. Freder. cons. 123. Salyc. in l. vlt. C. de reb. alien. non alien. col. vlt.* quam obrem fallum est, quod Accurs. in *d. §. institutio.* notauit ex gloss. in *l. vlt. C. de pact. pign. & ibi Bal. & eodem in auth. hoc ius portectum. C. de sacrosanct. ecclie. Paul. Cast. in l. manumissiones. ff. de iustit. & iur. Alex. in l. filius. §. vlt. ff. solut. matrim. & est contra glo. in *d. §. institutio. communis opinio, vt fatentur Bart. ibi. Alexand. in l. domos. §. vlt. colum. vltim. ff. de legat. 1. Dec. in d. cons. 204. & constat euidenter ex traditis latissime ab Andrea Tiraquell. *l. b. 1. de retract. §. 1. gloss. 14. num. 79.* & ex his, quæ modo adduximus post gloss. in *d. clement. 1.***

Hinc etiam examinari poterit, quod Calder. scripsit in *c. cum contingat. de iureiur. asserens, non esse periculum prælatum, qui iurauit non alienare res Ecclesie, etiam si eas locauerit ad decem vel viginti annos. id etenim iure non procedit, siquidem locatio rerum Ecclesie ad longum tempus, & sic ad decennium prohibita est, sicuti & alienatio. quod præter alios expressim aduertit Bald. in *cap. 1. in princip. colum. penult. de his qui feud. d. ar. poss. scribens, in prohibitione alienationis rerū Ecclesie facta prelatis, appellatione alienationis contineri locationem ad decennium. Nam & proprie alienat, qui vtile dominium transfert. Bald. post gl. ibi, in *cap. 1. §. noui verè per quos fiat inuest. Bal. idem in c. 1. §. aut si libellario. quib. mod. feud. a. mit. quam obrem in specie Calderini sententiam reprobat Abb. in c. intellecto. de iureiur. and. colum. vlt. Ego vero etiam censent rem hanc dubiam esse, non audeam à Calderino dissentire, ac potius à crimine periurij liberum & immunem esse prælatum iudicarem. Fateor sane prohibitam esse locationem rerum Ecclesie ad longum tempus, & prohibita alienatione, prohibitam teneri cōductionem istam & locationem. id tamen verum est improprie, & ex lata dictionis significatione, *l. si fundum. ff. de fundo dotali. l. alienatum non proprie. ff. de verbo. signific. l. non alien. ff. de regul. iur. l. item si res. §. sunt & alia. ff. de alien. iudic. mut. caus. fact. quibus constat, conditionem etiam ad longum tempus non esse propriam alienationem, vnde maritus, qui non potest rem dotalem alienare, poterit eam locare etiam in longum tempus, auctore Bal. Nouel. *de dote. 7. part. priuileg. 1. colum. penult.* Et licet plerumque ob latam dictionis significationem res prohibita alienari, ad longum tempus locari non possit, hæc tamen impropria significatio accipienda est ad hoc, vt contractus non teneat, non ad pœnam infligendam locanti. Bal. in *l. voluntas. col. vlt. C. de sicuti. cōmiss. præsertim ad periurium deprehendendum, & eius pœnam: cum iuramentum stricte sit intelligendum, iuxta proprium verborum sensum. cap. ad nostram. in 1. d. de iureiur. Panorm. in *cap. ex parte. in 2. de cleric. non resid. text. singul. in cap. clericus. de iureiur. hac profecto ratione existimo defendi iure posse Cald. opinionem, ex qua prælati, qui iurauerunt non alienare res Ecclesie, si eas locauerint ad longum tempus, per pœnam officio rectoris & administratoris vtuntur, periurus tamen non est. Ex hoc dubia est apud me Alex. responsio in *cons. 119. lib. 3. scribentis, pœnam priuationis constituta contra emphyteutam alienatorem, irrequisito domino. l. vlt. C. de iure emphyteut. etiam obtinere aduersus emphyteutam locantem ad longum tempus. idem Ias. lib. num. 112. id etenim saltem quoad pœnam fallum est, quod Carol. Molin. arbitratur in scholis ad Alexand.*******

3 Tercio deducitur ex præmissis, rem ꝑ Ecclesiæ non posse locari ad vitam alicuius, quia locatio ista perpetua, & ad longum tempus censetur, text. & ibi gloss. in verb. cum. in clem. 1. de reb. eccl. vbi Ancher. Card. & Imol. Alexan. in d. conf. 119. lib. 3. & conf. 165. lib. 2. Dec. conf. 204. & probatur in authent. de non alienand. §. in emphyteusim. cap. ex literis. de consuet. & aush. perpetua. C. de sacrosanct. eccl. nam & in hac locatione ad vitam requiritur solemnitas à Canonibus statuta in alienationibus rerum Ecclesiæ. gloss. in d. clem. 1. in verb. non habeat. & Domin. conf. 48. Fortassis hæc locatio ad vitam poterit simpliciter admitti, vbi verisimili coniectura præsumi poterit, cum, cuius vita locationi apponitur, non videtur decem annos iuxta computationem l. hereditatum. ff. ad leg. Falcid. quæ quidem Iuriscultus consideratio etiam in aliis quæstionibus, præter legis Falcid. rationem admittenda est, quod ex Bart. ibi, & aliis opportunius alibi disputabitur.

Quod vero dixi in initio huius capituli, permissam esse locationem ad modicum tempus, & prohibitam ad longum, & tempus longum dici decennium, ita vt intra decennium ad nouem etiam annos fieri possit rerum Ecclesiæ locatio, forsitan procedit quoad rectores seculares: quoad monachos autem, & prælatos regulares modicum tempus arbitrio iudicis definitur. gloss. in d. clem. 1. in verb. modicum. quæ esse communiter receptam, asserit Alexand. in l. si filiofamilias. §. vltim. col. pen. ff. solut. matr. tamen quoad seculares & regulares longum tempus decennium esse constat.

Cæterum, ex noua Pauli I. constitutione quæ incipit, Ambitiosa, inter extraneas communes. tit. de reb. eccl. non alienan. omnino ꝑ prohibetur locatio rerum Ecclesiæ ultra triennium, variis adscriptis penis, & præsertim excommunicationis censura. Et tamen constitutione præmissa, aliquot dubia explicabimus ad eius congruam interpretationem.

Primo contingere solet, locationem rerum Ecclesiæ fieri ad sex vel nouem annos, hæc adscripta clausula, vt tot sint locationes, quot triennia, & finito primo triennio, tunc facta sit noua locatio. Et in hac specie & forma locationis nullum vitium dari, imo eum contractum omnino validum esse, etiam in secundo, tertio, & reliquis trienniis, respondet Bald. in r. c. si libellario. quibus mod. feud. amitt. & in l. volumas. C. de fidei commiss. Nam etsi locatio ab initio fiat ad plures annos, vere distinctis locationibus per tempora à iure permissa, nulla locatio ex his iuri contraria est. contrarium probat text. elegans in authent. de non alienand. §. quod autem dictum. vers. nec illud. collat. 2. vbi si res alienari prohibita, vel cæcedi ad longum tempus, concedatur ad nouem annos, cum pacto de renouando ad alios nouem annos, aut eum expressa renouatione ad alios annos iure permissos, finita prima locatione, tale machinamentum non tenet, nec ea locatio valet ultra tempus à iure permissum in specie firmat Cyn. l. 1. C. de iur. emphyteu. Alberi. in l. pluribus. §. 1. ff. de verb. obligat. in fin. Card. in d. clem. 1. §. fin. q. vlt. Ancher. conf. 57. Lapsus alleg. 12. Iaf. in l. manumissiones. ff. de instit. & iur. Alex. conf. 165. lib. 2. Carol. Mol. in consuet. Paris. §. 41. q. 8. quibus accedunt Bart. in l. Mo desimus. ff. de donat. Bal. in conf. 327 lib. 3. & conf. 392. lib. 5. similem cautulam reprobantes: quorum opinionem communem esse, asseruerat Alex. in l. filiofamilias. §. vltim. colam. vlt. solut. matr. quam obrem non sunt admittendæ conuentiones istæ, quæ manifeste sunt in fraudem legis. Iam etenim erit, locationem ita conuentam validam esse in tempore iure permissum, quoad reliquum autem, omnino retractabitur, & infirma locatio censebitur.

5 Secundo, licet ab eadem constitutione ꝑ improbetur locatio rerum Ecclesiæ ultra triennium, si tamen facta fuerit ad octo annos, valida erit quoad tres priores, nec in totum rescindetur: quod probatur: nam emphyteusis conuenta ultra tempus iure permissum, etsi non valeat quoad totum illud tempus à contrahentibus definitum, valet plane quoad tempus, quod iuxta iuris legitimas sanctiones poterat definitum. Bald. in aub. si quas ruinas. C. de sacrosanct. eccl. Paul. Castr. in authent. qui rem. C. eod. tit. Imol. in c. ex parte. de feud. col. pen. Alex. in conf. 38. lib. 2. quorum opinio communis est, secundum Iaf. & Dec. in aub. qui rem. & Tiraquell. in lib. 2. de retrad. part. vlt. mors. 144. & tenenda in praxi, secundum Arret. in l. 1. §. sed si mihi. col. 6. ff. de verb. oblig. & probatur in authent. de non alienand. d. §. quod autem dictum est. vers. nec illud collat. 2. & præterea ex eo, quod in separabilibus vtile non vitatur per inutile. l. d. §. sed si mihi. & in regul. vtile. de reg. iur. in 6. in summis vero, & in tempore, quomniã consistunt hæc duo in quantitate numerali, separabilis est excessus, & is tantum vitatur, remanetque dispositio

valida in residuo. sicut & donatio facta absque infinitatione, & excedens quingentos aureos, non vitatur, nisi in excessu, & efficax est vsque ad summam permissam. l. Januarius. l. no, nulla sit, nec quoad tempus permissum valida censetur videtur expressum in d. extraneas. ambitiosa. dum subdit, locationem aliter factam, nullius omnino esse roboris. Similia feret verba ponuntur in aub. de non alien. §. emphyteusim. optimus text. ad hoc in clem. 1. de reb. eccl. vbi dicitur, nec recipientis ius aliquod adquiri. Negatiua siquidem cum dictione, aliquid, etiam in qualibet minima parte verificatur. gl. in clem. 1. de sero compet. in verb. aut eorum. vbi Cardin. Pan. & Fel. in c. postulat. de offi. deleg. in princip. colam. 3. Iaf. in aub. ex caus. C. de lib. pater. col. 4. Domin. in conf. 35. idem Iaf. in Leum qui. colam. 2. ff. de offi. eius cui est mand. in iudici. Corset. in singul. in verb. par. Bald. in cap. 1. §. cum autem. colam. 2. de controvers. in iustitia. Bald. & Dec. per tex. ibi, in cap. quoniam. de res. longe lateque Andr. Tiraquell. in l. si vnaquam. C. de reuoc. donat. in verb. omnia, vel partem aliquam. colam. 5. & 14.

Deinde in his, quæ pendent à voluntate duorum, & agitur de obligatione contrahenda, si actus non valet, vitæ, nec valet, vt fieri potest. Bart. communiter receptus in l. 1. §. qui ff. de consuet. pecun. Postremo facit, quod Roman. conf. 66. respondit, probans electionem factam ad tres annos, non valere, etiam ad annum duntaxat, stante statuto, quod electio consiliariorum fiat ad annum, & non ultra & si contra fiat sit nulla. Sic sane in locatione rerum Ecclesiæ facta ad longum tempus, vel ultra tempus à iure permissum, in totum est nulla, nec sustinetur quo ad tempus, in quod fieri poterat, Bartol. & Iafon in d. authent. qui rem. idem Iafon in l. 2. C. de iure emphyteu. n. 170. Lapsus allegatiōe 80. Imol. in l. quæ dicitur. ff. de verborum obligationibus. Bald. in l. quicumque. C. de bonis que liber. col. 1. Alexand. conf. 7. lib. 4. Matth. de Afflic. decis. 107. & inquiri Arretin. in d. l. 1. §. sed si mihi. hanc opinionem forsitan veriorum esse. idem tenet Barthol. Socin. in ibi, non obstantibus his, quæ ad probationem prioris opinionis adducta fuere.

Verum Carol. Mol. in consuetud. Parisiens. tit. 1. §. 41. q. 10. in hac dubitatione ita procedit, vt distinguat contractum emphyteuticum ad generationes conuentum, & locationem ad tempus contractam: & subdit, in priori specie vera esse Baldi & aliorum opinionem, quam diximus communem esse, in posteriori vera admittendam esse sententiam Bart. & hęc omnes hi, qui priore opinionem sequuntur, in contractum emphyteuticum loquuntur, qui vltimam, partim & in emphyteuticum, partim in contractum locationis, & frequentius hæc examinant controuersiam. Ratio autem discernit inter hos contractus ea reddi poterit, quod contractus emphyteuticus tot concessionis cenetur habere, quot sint generationes; & licet fiat in plures generationes, in effectum & virtualiter repetitur, & renouatur concessio in qualibet generatione, argum. eorum, quæ notat Bar. in l. moris causa. de pign. ff. de donat. caus. mort. idem & Alex. in l. si mihi & Titii. ff. de oblig. Sic & in contractu feudali, si is fiat ab Ecclesia, quæ conuenit res dare in feudum in masculos tantum, in maribus & feminis, licet non teneat hæc conuentio quo ad feminas, cap. 2. de feud. c. 1. §. 1. qui feud. dar. post. remanebit valida quoad masculos, vt existimat Bald. in c. 1. §. 1. super verb. conueniundo. & ibi Martin. Laud. de his, qui feud. dar. post. Fulg. col. 2. Jacobi. de feudis. in verb. feudum. col. vlt. quos Carol. sequitur d. q. 10. At in locatione ad longum tempus, non est idem, cum vna sit locatio, nec possit congrue distingui, aut diuidi sine lesione contrahentium, maxime locantis; siquidem maior est pensio in locationibus ad longum tempus, vel in perpetuum quam quando locatur ad sex vel nouem annos duntaxat: vnde si locatio ad longum tempus reduceretur ad minus & breuius sine pensionis augmento, læderetur multum ipsa Ecclesia, sicut sensit gl. in l. si decem. ff. locat. Bart. in conf. 19. col. vlt. Ego profecto non video inter hæc duo congruam differentiam rationem, cum etiam si fateamur in contractu emphyteusis ad tres vel quatuor generationes, secundam ipsam generationem, item & tertiam ab ipso domino qui rededit in emphyteusim, ius habere, quod Bart. notat in d. l. moris causa. cap. 1. scriptum & nos in rubr. de restament. 3. part. n. 26. vete tamen hic vnus contractus est, ex quo ius quæritur primæ, secundæ, & tertie generationibus, vniuseque contractus censetur, eademque lesio dubio procul contingere poterit tam locanti, quam conducenti, tam danti in emphyteusim

aliquam quam recipienti ratione minoris, vel maioris conditionis, non enim sub eadem pensione annua reciperet eius emphyteusim ad vnam tantum generationem, sub qua eadem dubia apparet. Nec constant verba tex. in d. *Clemen. 1. de extr. 1. & in d. §. emphyteusim.* quia non referatur ad certam concessionem, sed solum ad excessum prohibitum, cuius respectu locatio erit nullius roboris, omnino nulla, nec aliquid ex ea conducenti acquiretur: non enim ex hoc colligitur, quo minus quod sit intra limites à iure permisso valeat, quod senserunt Deci. in d. *amb. qui rem Alciat. in a. §. sed* *liber. n. 20. Curt. 2. part. de feudis. g. 6.*

Tandem, vt libere sententiam dicā, in contractu emphyteusim, & locationis existimo veriorē esse Bar. & sequaciū opinionem, vt omnino & in totum, contractus irritus iudicetur, nec sustineri possit ea parte, quæ fieri iure & licite poterat. Et præterea quæ pro Bart. adduximus, quibus nō est congruē responsum, & hanc partem probat tex. insignis in *interd. de non aliena. §. si vero etiam perpetua, & c. collat. 2. in hęc verba: Si vero etiam perpetuam quisquam emphyteusim accipere presumpserit, quod non licet, aut temporalem quidem, non tamen secundum huius nostri observationem, etiam sic cadat quidem de emphyteusim. Hactenus Nouella constitutio, quæ in poenam contractus aduersus Nouella constitutio, statuit accipientem statim cadere ab eadem legem conuenit, statuit accipientem statim cadere ab eadem legem conuenit. Cadere inquam etiam ab eo iure, quod licet ei conuenit potuit alioqui non esset congrua loquendi forma, si quidem ab eo contractu, vel ab ea parte conuenientis, que nulla est, non statuitur congrue quod cadat contrahentes item comprobatur ex eo tex. dum dixit: etiam sic cadit, quæ si dixerit cadat, & in hoc casu, sicuti & in paulo ante prænotatis: & in §. si quis igitur. vbi in poenam scriptum est, cadat quidem mox pretio, rursus, & in §. si quis autem. per donationem, inquit, & ipso quod datum est omnino cadat, ex quibus nihil constat, verba illa etiam sic cadat quidē de emphyteusim, ad ipsam integram emphyteusim conuenientem referenda esse, & ad initium & tempus contractus, ita quidem irrecipiens emphyteusim constitutionis & iuris forniciam statim contractum omnino cadat. Quamobrem Bart. opinio non magis vera videtur.*

Non obstat huic sententiæ regula illa, quod in separabilibus: vnde non vitatur per inutile, quia cum hic tractemus de vnica tantum locatione, de vnica tantum emphyteusim, non potest commode separatio fieri: non enim est ita commoda locatio pro tribus annis respectu trium annorum, sicuti pro decem vel viginti annis respectu totius text. idem in d. §. quod autem. versus nec illud. non probat opinionem Bald. cum in eo non agatur de vnica locatione ad longum tempus vel ultra tempus iure permisso, nec de emphyteusim conuella ultra generationem permissam, sed de pacto de renouanda locatione, vel renouanda emphyteusim finita prima generatione, ante lapso tempore à iure permisso, quod maxime differt ab hac questione, nam in illa specie remanet ipsa locatio valida, reiecto pacto à iure reprobato, & in fraudem legis addito, quemadmodum in precedenti questione diximus. ac in presenti dubitatione, locatio cum vnica sit, seu emphyteusim concessa ultra tempus à iure permisso, in totum vitatur.

Sed præmissa Baldi sententia, cum ea sit frequentiori calculo recepta, oportet eam intelligere veram esse, nisi ex probabilibus coniecturis appareat, locatorem aut conductorem, non minori tempore rem illam vel locaturum, vel conditurum, quod fatentur omnes, & præsertim Alex. Socii, & Alciat. in d. §. sed si mihi. not. Bar. in cons. 159. col. 3. quem dimittit retulit Fel. in c. cum super. de offic. deleg. col. 2. Carol. Molin. d. q. 10. num. 46. opt. text. in l. *italianus. §. si quis colludente. ff. de act. emp. vt puta si emphyteuta tempore contractus ecclesiæ de dicit trecentos aureos pro emphyteusim vsque ad quartam generationem, & sic ultra tempus à iure permisso. Nam vel in totum est rescindenda emphyteusim fauore recipientis, vel in totum erit valida, quod fieri non potest, quod exemplum non conuenit plane emphyteusim ecclesiasticæ propter decisionem tex. in d. *amb. de non aliena. §. si vero etiam perpetua. in 2. eius parte. vbi recipiens emphyteusim ecclesiasticam ultra tempus à iure permisso, in poenam, quod deponit, commendat Aret. in l. si aliquam rem. colu. 1. q. ff. de ac. quæ. 2. ff. deducens ex eo aliud, quod expressim ex contextu colligitur. Nisi iusta aliqua causa valeat recipientem emphyteusim à pena excusare.**

Ex his etiam deducitur non esse Baldi sententiam admittendam vbi Locatio ultra tempus permissum sit, hac adscripta conditione, vt vnica tantum pensio pro toto tempore soluat. hoc etenim casu omnino & in totum vitatur contractus. quia vnica pactio est, quæ commodam temporis diuisionem non patitur. & id expressim decidit Bal. consil. 475. lib. 1. quem sequitur Andr. Tirac. lib. 1. de retrad. §. 2. gloss. 1. nu. 10. quorum opinio defendi iure poterit, etiam si teneamus Bald. & aliorum opinionem, quæ Communis est.

Eadem ratione si Locatio facta sit ad vitam, quæ minime valet in re ecclesiæ, vt modo probauimus, penitus rescindetur, eritque omnino nulla, nec sustinebitur ratione trium annorum, aut eius temporis, ad quod fieri iure poterat. est enim hæc vnica & ex mente contrahentium indiuidua locatio, in qua non potest separatio congrua fieri, eius temporis, quod permissum est, ab eo, in quo excessus adest, quod maxime est considerandum.

Tertio, extrauagans constitutio intelligenda est in rebus & ecclesiæ quæ quotannis coluntur, & ex eis fructus quolibet anno colliguntur, alioqui si res ecclesiæ eius sint conditionis, vt ex eis quolibet triennio vnicus tantum fructus percipiatur, poterunt nouem annos locari, sensu hęc interpretationem Andr. Barbat. in Rubr. de reb. eccles. num. 53. cui accedit quod Bal. not. in l. eadem. col. 1. C. locati. scribens emphyteutam priuati cessantē à solutione per triennium, nō cadere ab emphyteusim, si ex re emphyteutica quolibet biennio vnicus fructus colligitur. est enim tunc necessarium, quod cesset à solutione canonis per sex annos. idē Alex. in l. diuortio. §. 1. col. vlti. & ibi Iaf. §. quod in anno. 3. not. ab. ff. solut. matrim. idem Iafon in l. 2. col. 2. C. de iure emphy. & in Authent. qui rem. C. de sacrosan. ecclesi. 2. col. 2. Catel. Cotta distione, emphyteuta priuata facit ad hoc optimus tex. in l. si sic. ff. quemad. seru. amir. cuius Iaf. in d. l. 2. meminit nu. 4. & nu. 52. & alibi solet prædicta Iurifconsulti responsio ad alias quæstiones adduci, tamen difficilem habeat intellectum.

Quarto, eadem constitutio prohibens rerum ecclesiæ locationem ultra triennium, ita est interpretanda, vt non tantum locatio ultra triennium non valeat, nec teneat, sed Mandatum ad locandas res ecclesiæ possit alteri concedi ultra triennium. Atque ideo si mandatum alicui detur ad locandas res ecclesiæ, erit intelligendum ad triennium tantum quo finito procurator non poterit absque noua commissione etiam in aliud triennium res ecclesiæ locare. idē si mandatum expressim detur ad locandas res ecclesiæ bis, ter, & plures, ad triennium tamen, mandatum finitur elapso primo triennio, sicuti respondet eleganter Dec. cons. 282. dicens alioqui fraudem posse fieri prohibitioni iuris Canonici, si quis ex mandato administratoris posset habere potestatem perpetuam, vel ultra triennium ad locandas res ecclesiæ: esset etenim quedam perpetua locatio, etiam si mandataris ad triennium tantum locaret eas res, & eo finitio deinde ad aliud triennium, quod existimo adnotatione dignum, & oportere ita esse ad tutiorem rerum ecclesiæ administrationem, quamuis quibusdam dubium videri possit.

Quinto, sunt qui huius constitutionis interpretationem examinantes asseuerent, eam consuetudinem sublatam esse, & hanc consuetudinem validam fore id enim conatur probare Rochus Curtius in c. vlt. de consuetu. folio paruo 51. col. 1. & sentit Syl. in verb. alienatio. §. 15. ego vero distinguendum esse opinor. aliud siquidem est eam constitutionem non fuisse ab initio receptam, aliud, semel receptam consuetudinem fuisse sublatam. Priori etenim casu certum est, legem nullam vim obtinere, si ab initio recepta non fuerit à subditis. quod Aristoteles, docet. 2. Politic. c. 6. & probatur l. de quibus ff. de legibus, caput. in istis. §. leges. 4. distinet. vbi scribit Domi leges à principe dari ea conditione & intentione, vt non aliter obligent quam si fuerint à reipublica receptæ: ad idem gl. in c. 1. de treu. & pace. gl. in l. rem non nouam. §. patrem. Cod. de iudic. & est Communis opinio, nam & maxime præsumendum est, eam legem, quæ à reipublica non recipitur, minime ei conuenire. Posteriori vero casu lex semel recepta tollitur per consuetudinem legitime præscriptam c. vlt. de consuet. & sane tunc dicitur, legem non fuisse receptam, quando principe sciente per aliquot actus contrarios concluditur: eo autem ignorante, vbi per decennium lex negligitur, & omittitur, nec vilo pacto admissa fuerit. Imo, & Fel. in l. 3. c. 1. de treu. & pac. Iaf. in d. l. rem non noua. §. patron. quibus præmissis constat qualiter intelligendum sit quod Rochus Curt. scribit, potuit namque constitutionis non rescipi.

cipi, & deinde recepta contraria tolli consuetudine, ita ut tunc ius antiquum sit observandum, apud Hispanos dubium est, an ei constitutioni sit derogatum, vidi etenim sepe eam adduci, & tractari in aliquot controversiis, & quandoque admittam, quandoque neglectam fuisse, proinde iudicis examinationi hoc dimittimus.

Sexto, visum est quibusdam Pauli constitutione, locationem rerum ecclesie ultra triennium prohibuit. ita quidem, ut ipsas res prohibeat locari, non tamen fructus & redditus ecclesiasticos. Sepissime enim contingit locari non ipsos fundos, nō ipsa ecclesiarum pradia, sed fructus & redditus ad aliquod beneficium pertinentes, & hanc locationem ultra triennium fieri posse quidam opinantur, nec de hac intelligenda esse Pauli prohibitionem, quod comprobatur & l. Reg. 9. tit. 17. par. 1. & opinione Pan. cuius memini in hoc e. n. 1.

Haecenus de locatione rerum ecclesie, cui questionem illam proxima est, an res ecclesiarum possint hypothecae summitti & in Pignus dari. Et ad hanc controversiam pramittendum est, quod appellatione Alienationis, in materia favorabili continetur etiam hypotheca. non sic restricta, & odiosa gl. in verb. hypothecae in l. vlt. C. de reb. alien. non alie. & ibi Cynus, Bald. & Abb. Alex. cons. 29. n. 51. lib. 7. Ant. Fanen. de pignori. 2. part. 3. memb. n. 69. probatur prior pars in l. si pignori. §. si prior. ff. de reb. eor. vbi in prohibitione alienandi res pupillorum, quae favorabilis est, etiam comprehenditur hypotheca, idem in alienatione rerum ecclesie. tex. in c. nulli. de reb. eccl. vlt. paulo ante citata. Et ideo quod Bart. scribit in l. quorum ff. de pigno. dicens prohiberi alienare non posse rem hypothecae summittere, procedit quando prohibitio favorabilis est. id etiam confirmatur ex eo, quod hypotheca est adus, per quem potest facillime vera contingere alienatio iure pignoris l. 2. & 3. de distract. pignori. & ob id prohibita censetur. l. oratio. ff. de sponsa. posterior pars constat ea ratione, quod per hypothecam non transferatur dominium, & ideo alienatio hypothecae proprie dici non potest. l. alienationis. ff. de ver. signific. quamvis aliquot rationibus probari possit, in quacunque materia prohibita alienatione, & hypothecam prohibitam esse, quam colligere licet ex Andr. Tiraquel. lib. 1. de retrad. §. 1. glo. 14. n. 13. & seqq. & Alciat. in d. alienationis. ex his profecto constat prohibitionem alienationis rerum ecclesie, etiam hypothecam contineri. licet ea expressum non foret prohibita in dict. cap. nulli. Cuius decisionem in hypotheca tantum speciali, non in generali procedere ex eo tex. adnotatur in Abb. Barb. & Doctor. in ibi idē Abb. in cap. 2. de precar. Dec. in l. civitas. in fin. ff. si cert. per. Anto. Fanen. de pignori. 2. part. n. 10. probat tex. in Auth. de non alienand. §. noscitur. vbi gl. expressa in verb. tradere creditoribus. Specialis etenim hypotheca plus afficit rem, quam generalis, si quidem servus specialiter hypothecae obligatus non potest manumitti, si vero generalis sit hypotheca, iure manumittitur. l. 3. Codic. de seruo pign. dat. manu. l. licet. & l. penul. ff. in quibus caus. pignus tacite contra. facit. gl. in cap. quamquam. in verb. plus. 23. d. fin. illud vero pramittendum non est, penas à iure statutas contra alienantes seu obligantes hypothecae titulo res ecclesiarum, & eos in quos alienatio fit, non esse admittendos, nec locum habere ante realem ipsarum rerum traditionem: non enim dicitur res alienata, donec traditio facta fuerit. l. alienatum non proprie. ff. de verbor. signific. quod in specie placuit Balb. in cap. 1. §. aut si libellario. quib. mod. feud. Salycet. in l. vltim. Codic. de reb. alien. non alie. Ias. in l. vltim. quaest. 19. C. de iure emphy. pulchre Fred. Loazes praesul. Illerdenis in §. diu. ff. de leg. 1. n. 284. quorum opinionem sequuntur eam dicentes Communem esse Ant. Fanen. de pignori. 2. part. memb. 3. n. 78. & Tiraquel. lib. 1. de retrad. §. 1. gl. 2. n. 14. tametsi ipsa verbalis alienatio etiam absque traditione à canonibus prohibita sit, & ideo nulla celsari debeat.

Ceterum, res ecclesiarum tradi in Pignus iure prohibita est, & nihilominus distinguere oportet inter res ecclesiarum, quae non deputantur ad altaris ministerium, nec ad cultus diuini celebrationem, vt domus, praeta, vinee, & similia & res, quae ministeriis, & cultui diuino sunt destinatae, sicuti sunt vasa, vestimenta, calices, & alia altarium ornamenta. Priores res alienari possunt & pignori obligari ob utilitatem ecclesie praemissa canonica solemnitate: at posteriori classis res non aliter alienandae sunt, nec in pignus tradendae, quam ex summa necessitate. ita quod non erit qualibet necessitas sufficiens, ex mente gl. & Docto. in cap. 1. de pignori. vbi hoc adnotatur expressum Imola & Barba. imo & ex summa necessitate prius alienatio incipienda est ab his rebus

quae tantum sunt benedictae: non ab his, quae sunt consecratae, quod sentiunt inibi Io. Andr. & Imol. & esse hanc consecrationem Communem fatetur Ripa in l. obligatione col. pen. ff. de pignori. tex. in dict. cap. 1. no clerico. gl. in Clement. si beneficiorum de decimis ad fin. vbi est optimus text. & notat Ripa in d. l. obligatio col. pen. causa vero praecipua alienationem rerum ecclesie, etiam carum, quae ministerio diuini cultus destinatae, etiam pignus hae dari possunt, ea est, ad subueniendum pauperibus, ne frigore seu fame pereant, & ad redemptionem captiuorum. l. sanctimus nemini. C. de sacrosanct. eccles. sic omnino. c. auran. cap. gloria Episcopi 12. q. 2. non tantum ad alendos proprios perochianos gloss. in dict. c. 1. de pignori. sed & ad exterorum alimenta, & redemptionem gl. Communiter. recepta in d. l. omnino. & Ripa in d. l. obligatione n. 54. Simulachra etenim videntur Dei excolunt & exornant, qui largitione erga Pauperes vtuntur, auctore Laetatio Firmiano lib. 6. c. 13. laudatur diuus Augustinus à Possidonio in eius vita, c. 24. quod vasa dominica frangi, & confari inebat propter captiuos, & quam plurimos infligentes, quibus codispensabat. quod idem auctor diuum Ambrosium fuisse commemorat. & id constat ab l. 2. de officio. c. 28. à qua Gratianus deduxit canonem illum. Auro habet ecclesia. Hieronymus de vita clericorum ad Nepotianum, inquit Multi aedificat parietes & columnas ecclesie substruit, marmora nitent, auro splendet laquearia, gemmis altaria distinguuntur, & ministrorum Christi nulla electio est. idem dixerat paulo ante: Gloria Episcopi est pauperum opibus providere, ignominia omnium sacerdotum est propriis studere diuitiis. Hae sane & alia scripsit Gratianus ex Hieronymo in d. c. gloria. quo in loco manifestum est, & enorme vitium, dum legitur absurdo profus sensu, columnas ecclesie subtrahunt, etiam si interpretes id vitium frigidis glossematibus conentur dissimulare. Idem Hieron. ad Demetriadem. Alij, inquit, edificent ecclesias, vestiant parietes marmorum crustis, columnarum moles aduicant, earumque deaurent capita pretiosum ornamentum non sententia, ebore, argento, quo, valuas, & gemmis aurata distinctant altaria. Non reprehendo, non abnuo. Subdit ita auctor. Sed tibi aliud propositum est, Christum vestire in pauperibus, visitare in languentibus, pascere in esurientibus suscipere in his, qui teo indigent. Haecenus ad Demetriadem. idem ad rusticum monachum inquit, Sanctus Exuperius Tholosae episcopus, vidue Saraphis imitator esurientis pacificit alios, & ore pallente icenijs, fame torquetur aliena, omnemque substantiam Christi visceribus erogauit. Nihil illo ditius, qui corpus domini canistro vimineo, sanguinem potat in vitro, quibus profecto verbis diuus Hieron. tantopere laudat episcopum, qui sacra vasa in pauperum erogantia, & templum Dei spoliari, nec deesset pauperibus, id vero caute est accipiendum, & ita quidem, vt tunc demum hoc fiat, cum maxima & ingenti necessitate, & inopia pauperes premantur, siquidem non licet vasa & ornamenta sacra vendere, aut pignori dare, vt subueniatur cuiusque pauperum necessitati, quod auctore Theophylact. super Marcum docent Christus Iesus, dum egre tulit, Apostolos molesto fuisse mulieri pretiosissimo vnguento eius corpus vngenti, ex eo quod maior haberent curam pauperibus subueniendi, qui colendi verum Christi corpus, & quod ei cultus exhiberetur. igitur non oportet nec permittum est, nec decet vasa & ornamenta ad cultum diuinum necessaria temere vendi, aut pignori dari, vt pauperibus subueniatur, nisi vel ipsa vasa nimis essent pretiosa, & posset pauperum inopia simul & cultus diuinus hospite ac decore ex eorum pretio tolli, atque exhiberi, vel pauperes extrema virgerentur fame & necessitate, quod prelatorum arbitrio est delinquendum.

Quid autem respondendum erit de his, qui, vel propria culpa, luxuria, & prauis moribus, vel propter crimine in paupertatem & inopiam inciderunt, atque ideo carceribus publicis inclusi famem, quod aiunt, & Saguntinam patiuntur, aut vinculis grauissimis, & perpetuis opprimuntur, non habentes unde hac tormenta redimere valeant, an pro his redimendis possunt res ecclesiarum alienari, aut dari in pignus? Et videtur his non esse subueniendum, qui eorum culpa & vitio in paupertate inciderunt, in aliaue necessitate. l. non fides. ff. de pignori. ex parte de consu. l. etiam. §. licet. ff. sol. mar. l. vi. §. ff. de his, qui in fraud. cred. l. pen. ff. de iure dot. quibus decisionibus diligenter consideratis, hoc probari & persuaderi poterit. His accedit, quod cum eques quidam ingens patrimonium

per luxum, ac libidinem absorbuisset, atq; insuper magna...

Contra hanc sententiam asserit glos. in c. sacrorum. 12. q. 2.

Primum, ego fateor, nec arbitrator negari posse, quoties...

Secundo, illud adnotandum, Privilegia iure concessa his...

Tertio, est in eade questione non omitterendū, privilegia...

Quo pacto, & forma, res ecclesiarum possunt dari in Emphyteusim.

Alex. in d. §. dmi. 6. col. & Dd. communiter in d. authent. res. qua. & Io. Lup. in rubr. de dona. §. 16. n. 6. & 9. atque ita extenditur...

Quarto, etsi pium & licitum existimem res ecclesiarum vendi ad subleuandam famem eorum, qui etiā ob crimina...

[Quinto his addiderim executores vltimarū voluntatū, & eos omnes, quibus impendere cōpetit bona quędam...

Ex quibus omnibus, si mature considerentur sanctorum patrum canones, & decreta, manifesti iuris est, non esse...

CAPVT XVII.

Quo pacto, & forma, res ecclesiarum possunt dari in Emphyteusim.

SVMARIA.

- 1 Quę solennitas sit necessaria in Alienatione rerum ecclesie: & inibi intellectus c. sine exceptione. 23. q. 2.
2 Non est satis forma in Alienatione rerum ecclesie seruata fuisse, nisi & alienatio facta fuerit ex causa a iure permessa.
3 Vbi alienatio rerum ecclesie fit pro satisfactione vnusquisq; ecclesie pecunie, oportet probare pecuniam versam fuisse in ecclesia vtilitatem.
4 Res ecclesiarum possunt dari in Emphyteusim ea solennitate, qua moribus, & consuetudine in hisce contractibus recepta fuerit.
5 Emphyteusis ecclesiastica an transeat in heredes extraneos, & an egrediatur tertiam generationem.
6 Qualiter interpretanda sit Emphyteusis ecclesiastica, cuius origo non constat, nec de eius conditionibus apparet.

Quamuis Pauli secundi constitutione locatio rerum ecclesie ultra triennium prohibita sit, eadem tamen permiffum est ecclesiarum res dari in emphyteusim ea forma, & pacto, quo cōcedi consueverint, & iure permiffum sit. id eo examinare oportet, quoniam modo a canonibus antiquis iurisque ciuilibus legitimis sanctionibus statutum sit posse res ecclesiarum dari in emphyteusim. Cui quidem quæstioni præmittendum est, in alienatione rerum ecclesie eam adhibendam esse solennitatem, vt præter prælati consensum, & auctoritatem, ipsius capituli præmissis tractatu consensus itidem accedat. textus est celebris in c. sine exceptione. 12. quæst. 2. qui à Gratiano tribuitur, & adscribitur Leoni Papæ in epistola ad vniuersos Episcopos per Siciliam constitutos, quæ